

Aan: De gemeente Soest

T.a.v. de burgemeester, de heer Rob Metz

Cc kandidaat-wethouders en fractievoorzitters gemeenteraad

Datum: 8 juni 2022

Betreft: gedegen onderzoek naar sociaal-maatschappelijke effecten

Geachte burgemeester,

Al in onze eerste brief van 4 april 2022 hebben wij met nadruk gesteld dat de diverse effecten op de leefomgeving die het gevolg zullen zijn van uw plan in kaart gebracht moeten worden en een belangrijke rol moeten spelen in de verdere besluitvorming.

In het kader van de haalbaarheidsstudies is eigenlijk alleen gekeken naar technische aspecten (zoals de capaciteit van het riool); de sociale impact – lees capaciteit van de buurt om de maatschappelijke gevolgen van uw plan te dragen – blijft goeddeels buiten beeld. Weliswaar hebt u zogenaamde participatiebijeenkomsten georganiseerd, maar die beperken zich qua scope tot het ad hoc bedenken, door niet- experts, van mitigerende maatregelen. Verder betreft het louter de eerste tranche (opvang Oekraïners) van uw voorstel, dat in essentie een lange termijn flexwoning project inhoudt en waarbij vervolgens vraagtekens mogen worden geplaatst t.a.v. de ambities na de tijdelijke regeling. Bovendien is de fase van haalbaarheidsonderzoek nog in volle gang, zodat kernparameters (omvang, hoogte, aantallen) die bepalend zijn voor de impact nog slechts zeer indicatief – en zonder welke politieke garantie dan ook dat de aantallen niet alsnog gaan stijgen - bekend zijn. De eerste tekenen bij de haalbaarheidsstudies zijn weinig geruststellend als het gaat om de bevindingen. Zo worden reguliere parkeernormen buiten werking gesteld (afwenteling richting omgeving). Het bodemonderzoek van KP Adviseurs kenmerkt zich door oppervlakkigheid, hetgeen aantoonbaar ook geldt voor de ecologische scan. Hoe straks de financiële haalbaarheid wordt beoordeeld in overleg met het rijk blijft vooralsnog onhelder, wordt planschade als maatschappelijke kostenpost meegewogen? Al met al wat ons betreft een zeer incomplete, selectieve en tendentieuze aanpak, die ook nog eens het risico in zich bergt dat u naar buiten toe 'goede sier' maakt met onze inbreng door deze te presenteren als een impliciete instemming.

Het is ons volstrekt duidelijk dat de volgende fasen van uw plan dus na de opvang van de Oekraïners, - die expliciet daaraan zijn gekoppeld ook vanwege de betaalbaarheid van het totaalplan - qua (langdurige) effecten op onze leefomgeving bedreigender zijn. De tweede trap van uw raket – de spoedzoekers fase - gaat immers om zeer diverse mensen met een soms kwetsbare achtergrond die in kleine units op een niet permanente basis gehuisvest worden, in flinke aantallen geconcentreerd op één plekje in Soest en ook nog eens in de directe omgeving van een kleine buurt. Dat is bijna vragen om negatieve effecten/uitwassen in en om dat gebied. U gooit onze buurt voor de bus is hier de overtuiging. Dat de overheid eenvoudigweg niet in staat is paal en perk te stellen aan dit soort narigheid is recentelijk weer overtuigend in beeld gebracht door de auteurs Herman Tjeenk Willink (2021) 'Kan de overheid crises aan' en Jesse Frederik (2021) 'Zo hadden we het niet bedoeld'. Het raakt aan het diepe onbehagen van de moderne burgers en de verlegenheid van de overheid die te vlot belooft wat uiteindelijk domweg niet kan worden waargemaakt. Zo lezen we vandaag de eerste berichten over mensenhandel in Amsterdam die nu al met de opvang gepaard gaat. Het meldpunt en de BOA post die zich laten uittekenen gaan dat niet wegnemen. Weeffouten blijven nou eenmaal zichtbaar.

Er is evenwel wel degelijk wetenschappelijk en onafhankelijk onderzoek en expertise op dit gebied waarmee serieus in beeld gebracht kan worden wat – naast de baten – de ‘kosten’ zijn voor de leefomgeving. Zo bacht Ecorys (het voormalig Nederlands Economisch Instituut) recent een studie uit in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken naar de maatschappelijke effecten van flexwonen, waarbij de diverse groepen spoedzoekers specifiek zijn bekeken ook voor wat betreft hun woonbehoeftes. De Universiteit van Utrecht deed onder leiding van Prof. Dr. Edwin Buitelaar onderzoek naar nieuwe inzichten op het vlak van steun of weerstand tegen de komst van tijdelijke woningen. Bij het Planbureau voor de Leefomgeving worden eveneens onder zijn leiding promotie-onderzoeken over geschiktheid van lokaties voor flexwoningen (criteria) en draagvlakvorming uitgevoerd.

Vooralsnog koos u ervoor om via lichte procedures deze zware ingreep voor wat betreft de leefomgevingseffecten feitelijk buiten beschouwing te laten bij de voorbereiding van de besluitvorming (vraagstelling afgekapt op eerste fase, geen echte onafhankelijke en wetenschappelijke analyse van effecten, zie voorgaand). Zoals u het zelf graag formuleert: u blijft binnen de mogelijkheden van de wet. Juridische toetsing zal aantonen of dat waar is. Maar wellicht nog belangrijker is de overweging dat niet alles wat legaal is daarmee ook legitiem is en dat blijft onderbelicht. Het is de haast waarmee u opereert (in uw eerste brief tekende die zich al ruimschoots af) die de kwaliteit van het werk van uw ambtenaren en de ingehuurde bureau's ondergraaft. Bij de bureau's uiteraard in combinatie met de beperkte budgetten. Uw troepen hebben de grootste moeite om u te volgen, zoveel is duidelijk. Voorbeeld: uw bizar gedimensioneerde gestapelde flexwoningen worden domweg op de website geplaatst, terwijl recent onderzoek van Het Planbureau voor de Leefomgeving terzake u meteen had geleerd dat bouwlagen die boven de hoogte van de bebouwing in de directe omgeving reiken een no go oplossing moeten worden geacht. Reflectie en prudentie zijn dus zoek. Bevoegdheid betekent niet perse dat er dan ook politiek moet worden doorgedrukt zonder enige inbreng van een democratisch orgaan als de raad. Ook dat kost vertrouwen en dat is al schaars. Bij de komende beslissing zou in onze ogen een zekere herbezinning op diverse punten niet misplaatst zijn.

Juist tegen deze achtergrond hebben wij om invulling te kunnen geven aan onze daadwerkelijke participatie een studie voorbereid die door het consortium Ecorys, en PBL/UU kan worden uitgevoerd. U reageerde d.d. 27 mei j.l. verrast en enthousiast en zegde toe het benodigde budget vrij te spelen. Wat daarop volgde was helaas minder overtuigend. Uw contactpersoon die u had gebriefd over het persoonlijk overleg met u vanuit de kerngroep bleek van niks te weten en voelde zich gepasseerd. Herhaalde extra pogingen om contact te krijgen om e.e.a. in overleg vorm en inhoud te geven werden genegeerd. Mail d.d. 2 juni 2022: *'Dag Roos, zou je zo goed willen zijn om me terug te bellen over het onafhankelijke wetenschappelijke onderzoek van pbl/uu/ecorys naar de sociale impact van het gemeentepan?' Rob Metz heeft via Maarten laten weten dat hij hier enthousiast voor is en budget vrijspeelt. Ik heb het voorbereid in overleg met deze partijen dus graag overleg terzake.'* Tegen de afspraak in hebben we nog geen respons van uw omgevingsmanager.

Graag alsnog uw inzet om te bevorderen dat degelijk onderzoek (state of the art wetenschappelijk en onafhankelijk) naar de sociaal-maatschappelijke effecten voor onze buurt doorgang kan vinden. Wij verwijzen u hierbij naar onze tweede brief (20 april) waarbij we aandringen op een serieuze dialoog over de kern van de problematiek. Dit is de basis daarvoor.

Namens de kerngroep, Rudo Reiling en Tammo Houtgast en Genendel Ringenoldus